

Πρώιμη παρέμβαση

Η ιδέα είναι απλή και σοφή: Όσο πιο γρήγορα διαγνώσουμε στα παιδιά αναπτυξιακές αποκλίσεις, τόσο πιο εύκολα και αποτελεσματικά μπορούμε να τα βοηθήσουμε να τις αντιμετωπίσουν. Οι ειδικοί έχουν καταλήξει σε μια τέτοια μέθοδο που μπορεί ήδη να εφαρμοστεί από τη βρεφική ηλικία και ονομάζουν χαρακτηριστικά «Πρώιμη Παρέμβαση».

Η αγάπη για το παιδί είναι δεδομένη και αυτονόητη. Για να μπορέσει όμως να λειτουργήσει ένα παιδί με αναπτυξιακά προβλήματα σε πρώτη φάση μέσα στο περιβάλλον του και αργότερα μέσα στην κοινωνία είναι απαραίτητη η επιστημονική υποστήριξη.

Για το λόγο αυτό, όσο πιο μικρό μπει «κάτω από την ομπρέλα» των ειδικών, τόσο περισσότερες είναι οι πιθανότητες να ανταποκριθεί, να καλλιεργήσει την αυτονομία του και -αν όχι να ξεπεράσει τα προβλήματά του- τουλάχιστον, να μάθει να ζει με αυτά. Σε αυτό ακριβώς συνίσταται η λεγόμενη «Πρώιμη Παρέμβαση».

Τι είναι η πρώιμη παρέμβαση;

Πρόκειται για ένα θεραπευτικό πρόγραμμα που απευθύνεται σε παιδιά βρεφικής ή νηπιακής ηλικίας με αναπτυξιακά προβλήματα. Στο πρόγραμμα αυτό συμμετέχουν διάφοροι ειδικοί, όπως παιδίατροι φυσικοθεραπευτές, εργοθεραπευτές, ειδικοί παιδαγωγοί, λογοθεραπευτές, ειδικοί γυμναστές και ψυχολόγοι. Ο μηχανισμός της υποστήριξης του παιδιού που διαμορφώνεται από το συγκεκριμένο πρόγραμμα μπορεί να ενεργοποιηθεί ήδη αμέσως μετά τη γέννησή του!

2. Γιατί έχει σημασία η παρέμβαση να είναι πρώιμη;

Το πρώτο πράγμα που θα μπορούσε να πει κανείς είναι πως τόσο ο ρυθμός μάθησης του ανθρώπου όσο και η ταχύτητα της ανάπτυξής του βρίσκονται στο αποκορύφωμά τους στα προσχολικά του χρόνια, σύμφωνα με τα πορίσματα επιστημονικών ερευνών.

Επιστημονικές μελέτες οδήγησαν στο συμπέρασμα ότι μόνο με πρώιμη αναγνώριση και κατάλληλα δομημένο πρόγραμμα καταφέρνουν τα παιδιά να αναπτύξουν το μέγιστο των δυνατοτήτων τους.

3. Σε ποιο βαθμό η πρώιμη παρέμβαση εμπλέκει τους γονείς;

Το θεραπευτικό αυτό πρόγραμμα δίνει έμφαση στο να μάθουν οι γονείς να διευκολύνουν την ανάπτυξη των παιδιών τους με νέες δραστηριότητες, έχοντας πρώτα κατανοήσει τις ιδιαιτερότητές τους.

Το γεγονός ότι το παιδί περνάει το μεγαλύτερο μέρος του χρόνου του στο σπίτι με την οικογένεια καθιστά αναγκαία μια συνολική προσέγγιση της κατάστασης, με το θεραπευτικό πρόγραμμα να μη «χτίζεται» αποκλειστικά γύρω από το παιδί αλλά να «εμπλέκει» και τους γονείς του. Σ' εκείνους είναι που δίνεται πρωταρχικός ρόλος, επειδή μόνο έτσι αυξάνονται οι πιθανότητες επιτυχίας της θεραπείας του μικρού. Οι

γονείς, λοιπόν, είναι παρόντες, παίρνουν κατευθύνσεις και οδηγίες από τους ειδικούς, στην πραγματικότητα, δηλαδή, «εκπαιδεύονται».

Εξυπακούεται πως στη συνέχεια στο «παιχνίδι» μπαίνουν και οι δάσκαλοι.

4. Ποιοι είναι οι στόχοι της πρώιμης παρέμβασης;

Ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες κάθε παιδιού και λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των προβλημάτων που έχει, ο βασικός στόχος είναι η βελτίωση σε όλους τους τομείς της ανάπτυξής του, δηλαδή:

στον αντιληπτικό, που ισοδυναμεί με τη νόηση (μνήμη, επεξεργασία πληροφοριών)

στο συναισθηματικό

στον κινητικό

στον επικοινωνιακό (ό,τι σχετίζεται με το λόγο)

Πολύ απλά, ο στόχος κάθε ολοκληρωμένης αγωγής πρώιμης παρέμβασης -που για κάθε παιδί πρέπει να είναι εξατομικευμένη- είναι η κατάκτηση της αυτονομίας και της λειτουργικότητας μέσα στο περιβάλλον κι όχι μόνο η διόρθωση των σωματικών παραμορφώσεων ή των μη φυσιολογικών λειτουργιών.

Επιπλέον, η πρώιμη παρέμβαση στοχεύει στο να στηρίζει ψυχολογικά την οικογένεια. Δε χωράει αμφιβολία πως είναι δύσκολο για τους γονείς να αποδεχτούν μια τέτοια κατάσταση. Συχνά περνούν από φάσεις «μίσους», «άρνησης», «απόρριψης» ή «θυμού απέναντι σε τρίτους».

Στο σημείο αυτό, έχει καθοριστική σημασία για την εξέλιξη του παιδιού η παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης, έτσι ώστε να καταστούν οι γονείς ικανοί να προσφέρουν στο παιδί τους το μάξιμουμ της βοήθειας.

Εξάλλου, το παιδί μέσα στην οικογένεια ζει, γι' αυτό και η θεραπεία του αρχίζει μόλις οι γονείς συνειδητοποιήσουν το πρόβλημα. Διαφορετικά, όσες προσπάθειες και να γίνουν από τους ειδικούς, θα πέσουν στο κενό.

5. Ποιος κρίνει αν το παιδί χρειάζεται πρώιμη παρέμβαση;

Ο παιδίατρος είναι εκείνος που κάνει τον εντοπισμό του προβλήματος και την παραπομπή στους ειδικούς .

Τέλος, η ίδια η μητέρα, βασισμένη αφενός στο αλάνθαστο ένστικτό της, αφετέρου στην εμπειρία της -αν υπάρχει κι άλλο παιδί στην οικογένεια- μπορεί να αντιληφθεί κάτι ανησυχητικό και να απευθυνθεί στους ειδικούς γιατρούς.